

หน่วยการเรียนรู้ที่ 1
หนึ่งห้องสมุด หนึ่งการเรียนรู้

เล่มที่

ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้

เอกสารประกอบการเรียน

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

รายวิชาห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้า รหัสวิชา ง21201

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี

นางสาวนันทิดา พันธุ์ใหญ่

ตำแหน่ง ครู วิทยฐานะ ครูชำนาญการ

โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์ อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33

คำนำ

เอกสารประกอบการเรียนเล่มนี้ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอนรายวิชา ห้องสมุดเพื่อการศึกษาขั้นคว่ำ (ง21201) หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง หนึ่งห้องสมุด หนึ่งแหล่งเรียนรู้ เล่มที่ 1 ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ ประกอบด้วย แบบทดสอบก่อนเรียน ใบความรู้ ใบงาน และแบบทดสอบหลังเรียน ซึ่งเอกสารประกอบการเรียน มีทั้งหมด 7 เล่ม ดังนี้

เล่มที่ 1 ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ จำนวน 1 ชั่วโมง

เล่มที่ 2 แหล่งเรียนรู้ จำนวน 1 ชั่วโมง

เล่มที่ 3 ระเบียบการใช้ห้องสมุด จำนวน 1 ชั่วโมง

เล่มที่ 4 มารยาทการใช้บริการห้องสมุด จำนวน 1 ชั่วโมง

เล่มที่ 5 งานบริการของห้องสมุด จำนวน 1 ชั่วโมง

เล่มที่ 6 งานบริการยืม-คืนทรัพยากรห้องสมุด จำนวน 1 ชั่วโมง

เล่มที่ 7 ทรัพยากรสารสนเทศ จำนวน 1 ชั่วโมง

เอกสารประกอบการเรียน รายวิชา ห้องสมุดเพื่อการศึกษาขั้นคว่ำ (ง21201) นอกจากจะใช้ประกอบแผนการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนแล้ว นักเรียนสามารถศึกษาเนื้อหา และประเมินผล การเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง ช่วยส่งเสริมนิสัยรักการอ่านการเรียนรู้ เพื่อให้สอดคล้องกับการปฏิรูป การศึกษาของไทยที่มุ่งให้นักเรียนมีความสมบูรณ์ทั้งด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรม และจริยธรรม

นันทิดา พันธุ์ใหญ่

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจงการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับครู	ค
คำชี้แจงการใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน	ง
ผลการเรียนรู้ และจุดประสงค์การเรียนรู้	จ
แบบทดสอบก่อนเรียน	1
ใบความรู้ เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด	3
ใบงาน เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด	14
แบบทดสอบหลังเรียน	16
กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	18
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	19
เฉลยใบงาน เรื่อง ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด	20
แบบบันทึกคะแนน	22
บรรณานุกรม	23

คำชี้แจง

การใช้เอกสารประกอบการเรียน

เมื่อครูผู้สอนได้นำเอกสารประกอบการเรียนไปใช้ควรปฏิบัติ ดังนี้

1. ศึกษาเนื้อหาความรู้ และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อเตรียมจัดการเรียนรู้
2. ทดสอบความรู้ก่อนเรียน เพื่อวัดพื้นฐานความรู้ของนักเรียนแต่ละคน
3. ดำเนินการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้เอกสารประกอบการเรียนควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้
4. ให้นักเรียนศึกษาความรู้จากเอกสารประกอบการเรียน และทำใบงาน โดยครูควรชี้แจงและอธิบาย ให้นักเรียนเข้าใจก่อนลงมือทำใบงาน
5. ตรวจสอบผลงานและเฉลยใบงานให้เป็นคะแนนผลการประเมินระหว่างเรียน
6. ทดสอบความรู้หลังเรียน หลังจากที่นักเรียนเรียนจบแล้ว
7. ใช้เป็นสื่อการสอนสำหรับครู และเป็นแบบเรียนสำหรับนักเรียนในการศึกษาค้นคว้า และสามารถนำไปใช้เพื่อเป็นสื่อสำหรับสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนช้าหรือเรียนไม่ทัน

คำชี้แจง

การใช้เอกสารประกอบการเรียนสำหรับนักเรียน

การใช้เอกสารประกอบการเรียนให้นักเรียนปฏิบัติตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ทำความเข้าใจจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยศึกษาจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อน
2. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน เพื่อวัดความรู้ของตนเอง
3. อ่านทำความเข้าใจเนื้อหาบทเรียน แต่ละหัวข้ออย่างตั้งใจ
4. ทำใบงาน ซึ่งจะเป็คำถามให้นักเรียนคิดหาคำตอบเอง
5. เมื่อศึกษาจบเล่มแล้วให้ทำแบบทดสอบหลังเรียน

ผลการเรียนรู้และจุดประสงค์การเรียนรู้

ผลการเรียนรู้

1. สามารถใช้ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษาค้นคว้าได้อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ปฏิบัติตนตามระเบียบและมีมารยาทในการใช้ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสม

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้ (K)

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของห้องสมุดได้
2. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของห้องสมุดได้

ด้านทักษะ/กระบวนการ (P)

นักเรียนสามารถใช้ประโยชน์จากห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้าได้

ด้านคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (A)

1. ใฝ่เรียนรู้
2. มุ่งมั่นในการทำงาน

สาระการเรียนรู้

1. ความหมายและความสำคัญของห้องสมุด
2. วัตถุประสงค์ของห้องสมุด
3. ประเภทของห้องสมุด

แบบทดสอบก่อนเรียน

เอกสารประกอบการเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง หนึ่งห้องสมุด หนึ่งแหล่งเรียนรู้
เล่มที่ 1 ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ รายวิชาห้องสมุดเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน รหัสวิชา ง21201
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน เวลา 10 นาที

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. ห้องสมุดมีความสำคัญตรงกับข้อใด
 - ก. เป็นสถานที่ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - ข. เป็นศูนย์รวมความรู้ต่างๆ มากมาย
 - ค. เป็นสถานที่ที่เก็บรวบรวมหนังสือต่างๆ
 - ง. ถูกทุกข้อ
2. ห้องสมุดที่จัดหนังสือและจัดวัสดุต่างๆ ทุกสาขาตามหลักสูตรตามระดับและประเภท ตรงกับข้อใด
 - ก. ห้องสมุดเฉพาะ
 - ข. ห้องสมุดชุมชน
 - ค. ห้องสมุดโรงเรียน
 - ง. ห้องสมุดแห่งชาติ
3. ห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการโดยไม่จำกัดเพศ วัย ระดับความรู้ และเชื้อชาติ ศาสนา ตรงกับข้อใด
 - ก. ห้องสมุดประชาชน
 - ข. ห้องสมุดโรงเรียน
 - ค. ห้องสมุดเฉพาะ
 - ง. ห้องสมุดมหาวิทยาลัย
4. ห้องสมุดแห่งชาติมีความหมายตรงกับข้อใด
 - ก. ห้องสมุดที่จัดหนังสือและวัสดุต่างๆ ทุกสาขาวิชาตามหลักสูตร
 - ข. ห้องสมุดที่ไม่ต้องเสียค่าบำรุง ไม่จำกัดเพศ วัย ระดับความรู้และเชื้อชาติ ศาสนา
 - ค. ห้องสมุดที่เก็บรวบรวมหนังสือ วารสาร เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ
 - ง. ห้องสมุดที่เก็บรวบรวมสิ่งพิมพ์ที่พิมพ์ขึ้นภายในประเทศ
5. ประโยชน์ของห้องสมุดที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่ผู้ใช้ ตรงกับข้อใด
 - ก. ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างไม่มีวันสิ้นสุด
 - ข. กระตุ้นให้รักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า
 - ค. เป็นสื่อกลางในกระบวนการเรียนการสอน
 - ง. ก่อให้เกิดการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

6. คำว่า “ห้องสมุด” ในภาษาอังกฤษ ตรงกับคำในข้อใด
 - ก. Education
 - ข. research
 - ค. Library
 - ง. Libralian
7. วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียนที่จำเป็นสำหรับนักเรียนมากที่สุด ตรงกับข้อใด
 - ก. เพื่อการศึกษา
 - ข. เพื่อให้ความรู้และข่าวสาร
 - ค. เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ
 - ง. เพื่อความจรรโลงใจ เพื่อการค้นคว้าวิจัย
8. ข้อใดไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของหอสมุดแห่งชาติ
 - ก. ไม่บริการแก่เด็กและนักเรียน
 - ข. ให้บริการยืมวัสดุทุกประเภท
 - ค. บริการวันเสาร์ อาทิตย์
 - ง. ไม่บริการแก่ภิกษุสามเณร
9. ห้องสมุดมีความหมายตรงกับข้อใด
 - ก. สถานที่เก็บรวบรวมหนังสือเพื่อการศึกษา
 - ข. สถานที่เก็บรวบรวมวัสดุต่างๆเพื่อการศึกษาค้นคว้า
 - ค. เป็นแหล่งรวบรวมวัสดุสิ่งพิมพ์เพื่อการศึกษาค้นคว้าวิจัย และมีการจัดหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ
 - ง. เป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท โดยมีบรรณารักษ์เป็นผู้ดำเนินงาน และจัดบริการต่างๆ อย่างเป็นระบบ
10. การสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวมให้แก่ผู้ใช้บริการห้องสมุดตรงกับความสำคัญของห้องสมุดในข้อใด
 - ก. ช่วยให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 - ข. ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ
 - ค. ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดมีนิสัยรักการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
 - ง. ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดรับรู้ในสมบัติสาธารณะ รู้จักใช้และระวังรักษาอย่างถูกต้อง

ใบความรู้ เรื่องความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับห้องสมุด

ความหมายของห้องสมุด

ห้องสมุด ตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Library” ซึ่งมาจาก
ภาษาละติน แปลว่า “หนังสือ”

คำว่า “ห้องสมุด” คือแหล่งสารสนเทศ บริการทรัพยากรสารสนเทศ
ในรูปแบบต่างๆ เช่น หนังสือ วารสาร หนังสือพิมพ์ จุลสาร กฤตภาค วัสดุเทป
และโทรทัศน์ วีซีดี ดีวีดี โดยมีบรรณารักษ์เป็นผู้ดำเนินงาน และบริหารงาน
ต่างๆ ในห้องสมุด โดยจัดระบบเป็นหมวดหมู่ และระเบียบเรียบร้อย เพื่อให้
ผู้ใช้ห้องสมุด มีความสะดวกสืบค้นได้ง่ายและตรงกับความต้องการ
(ดังภาพที่ 1)

ภาพที่ 1 ห้องสมุดโรงเรียนจอมพระประชาสรรค์
ที่มา : โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์

นักเรียนทราบหรือไม่ว่า
วัตถุประสงค์และประโยชน์
ของห้องสมุดมีอะไรบ้าง

ห้องสมุดมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อการศึกษา (Education)
2. เพื่อให้ความรู้และข่าวสาร (Information)
3. เพื่อการค้นคว้าวิจัย (Research)
4. เพื่อความจรรโลงใจ (Inspiration)
5. เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ (Recreation)

วัตถุประสงค์ของห้องสมุด

ห้องสมุดมีวัตถุประสงค์ดังนี้

1. เพื่อการศึกษา คือ สถานที่ให้การศึกษาแก่คนทุกเพศ ทุกวัย ทุกชนชั้น
2. เพื่อข่าวสารและความรู้ทั่วไป เป็นสถานที่ให้คำตอบกับปัญหาต่าง ๆ ได้และบริการข่าวสาร การเคลื่อนไหวของเหตุการณ์ต่าง ๆ
3. เพื่อการค้นคว้าวิจัย ห้องสมุดเป็นศูนย์กลางที่จะช่วยในการค้นคว้าวิจัย เพื่อความก้าวหน้าทางวิชาการใหม่ ๆ อันเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาประเทศ
4. เพื่อความจรรโลงใจ หนังสือบางเล่มอ่านแล้วนอกจากจะให้ความรู้แล้วยังก่อให้เกิดความสุขทางจิตใจ อาจเป็นแรงบันดาลใจให้อยากทำในสิ่งที่ดีที่เป็นประโยชน์แก่ตนเอง สังคม และประเทศชาติ
5. เพื่อสันทนาการและการพักผ่อนหย่อนใจ ผู้ที่เคร่งเครียดกับงานและการศึกษาอาจมาใช้ห้องสมุดเพื่อการพักผ่อนให้คลายความเคร่งเครียด

ประโยชน์ของห้องสมุด

ห้องสมุดโรงเรียนเป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศที่หลากหลาย และมีประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนี้

1. ห้องสมุดเป็นแหล่งรวบรวมความรู้ต่างๆ ในโลกเอาไว้ เมื่อมนุษย์มีการค้นพบความรู้ต่างๆ ขึ้นมาใหม่ ก็จะมีการบันทึกเก็บรวบรวมไว้ในรูปแบบต่างๆ ส่วนใหญ่จะอยู่ในรูปสิ่งพิมพ์ แต่ปัจจุบันจะบันทึกในคอมพิวเตอร์ ห้องสมุดจึงต้องมีหน้าที่เก็บรวบรวมสารสนเทศไว้บริการ
2. ห้องสมุดเป็นสถานที่ที่ทุกคนสามารถค้นคว้าหาความรู้ได้อย่างเสรี ตามความสนใจ การเรียนชั้นเรียนแต่ละคนจะมีความสนใจหรือความชอบที่ต่างกัน ไม่เหมือนกัน บางครั้งครูผู้สอนสอนจำกัดในหลักสูตร แต่ผู้เรียนมีความสนใจต้องการค้นคว้าเพิ่มเติม ก็สามารถค้นคว้าเพิ่มเติมได้จากห้องสมุด
3. ห้องสมุดช่วยปลูกฝังนิสัยรักการอ่านและการค้นคว้า เมื่อเข้าห้องสมุดไปอ่าน หรือศึกษาค้นคว้าหนังสือหรือสารนิเทศอื่นๆ เพื่อความบันเทิง หรือคลายเครียด ก็เป็นสิ่งหนึ่งที่จะสามารถปลูกฝังให้เกิดนิสัยรักการอ่าน และการค้นคว้าได้
4. ห้องสมุดช่วยส่งเสริมการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มนุษย์เราเมื่อมีเวลาว่างมักจะหากิจกรรมที่ไม่ใช่งานประจำทำ บางคนเลือกอ่านหนังสือดูโทรทัศน์ ฟังวิทยุ ดูภาพยนตร์ ปลูกต้นไม้ เลี้ยงสัตว์ ฯลฯ ซึ่งการอ่านหนังสือก็สามารถนำความรู้ ความคิดใหม่ๆ ที่ได้จากการอ่านไปใช้ในชีวิตประจำวัน หรืองานประจำได้ หนังสืออ่านนอกจากจะซื้อเป็นสมบัติส่วนตัว หรือยืมจากเพื่อนคนใกล้ขีดอ่านแล้ว ห้องสมุดก็เป็นแหล่งหนึ่งที่จะสนองความต้องการดังกล่าว
5. ห้องสมุดช่วยให้ผู้ใช้มีความรู้ที่ทันสมัยอยู่เสมอ โดยทั่วไปห้องสมุดมีหน้าที่จัดหาทรัพยากรสารสนเทศใหม่ๆ มาบริการผู้ใช้อยู่เสมอ สารนิเทศบางประเภทจะมีการเสนอข่าวสารข้อมูลใหม่ๆ โดยเฉพาะหนังสือพิมพ์ วารสาร ซึ่งให้ข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน และทันสมัยกว่าหนังสือ

องค์ประกอบ
ของห้องสมุดมีชีวิต
ที่สำคัญมี 8 ประการ

องค์ประกอบ
ของห้องสมุดมีชีวิต

1

ด้านที่ตั้ง

2

ด้านอาคารสถานที่

3

ด้านการจัดบรรยากาศ

4

ด้านครุภัณฑ์

5

ด้านทรัพยากรสารสนเทศ

6

ด้านบุคลากร

7

ด้านงบประมาณ

8

ด้านบริการและกิจกรรม

องค์ประกอบของห้องสมุดมีชีวิต

1 ด้านที่ตั้ง

ควรอยู่ในบริเวณศูนย์กลางที่สัญจรไปมา
ได้สะดวกเข้าใช้บริการได้ง่าย

2 ด้านอาคารสถานที่

ควรมีพื้นที่เพียงพอและเหมาะสมในการใช้งาน
ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

3 ด้านการจัดบรรยากาศ

- ด้านสภาพแวดล้อม การเลือกใช้สีที่สดใส
สบายตา เฟอร์นิเจอร์เหมาะสมกับการใช้งาน
- ด้านการเรียนรู้ จัดมุมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

4 ด้านครุภัณฑ์

ควรคำนึงถึงรูปแบบที่ทันสมัย

5 ด้านทรัพยากรสารสนเทศ

วัสดุตีพิมพ์ และวัสดุไม่ตีพิมพ์

6 ด้านบุคลากร

ต้องมีบรรณารักษ์วิชาชีพเป็นผู้ดำเนินการ
บริหารและจัดการ

7 ด้านงบประมาณ

ปัจจัยสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้การดำเนินงาน
เป็นไปอย่างราบรื่น

8 ด้านบริการและกิจกรรม

- 1) บริการพื้นฐาน เช่น บริการยืม-คืน บริการการอ่าน
- 2) บริการพิเศษ เช่น บริการให้คำปรึกษาส่วนบุคคล
- 3) กิจกรรมพิเศษ ได้แก่ กิจกรรมในห้องสมุด เช่น สัปดาห์ห้องสมุด กิจกรรมนอกห้องสมุด เช่น ห้องสมุดเคลื่อนที่

ประเภทของห้องสมุด

ห้องสมุดสามารถแบ่งได้เป็น 5 ประเภท ตามวัตถุประสงค์ในการให้บริการและประเภทของผู้ใช้บริการ ได้แก่

1. ห้องสมุดแห่งชาติหรือหอสมุดแห่งชาติ (ดังภาพที่ 2)

นับเป็นห้องสมุดที่ใหญ่ที่สุดในประเทศ ดำเนินการโดยรัฐบาล ทำหน้าที่หลักคือ รวบรวมหนังสือสิ่งพิมพ์ และสื่อความรู้ทุกอย่าง ที่ผลิตขึ้นในประเทศ และทุกอย่างที่เกี่ยวกับประเทศ ไม่ว่าจะจัดพิมพ์ในประเทศใดภาษาใด ทั้งนี้เป็นการอนุรักษ์สื่อความรู้ซึ่งเป็นทรัพย์สินทางปัญญาของชาติมิให้สูญไป และให้มีไว้ใช้ในอนาคต

นอกจากรวบรวมสิ่งพิมพ์ในประเทศแล้ว ก็มีหน้าที่รวบรวมหนังสือที่มีคุณค่า ซึ่งพิมพ์ในประเทศอื่นไว้ เพื่อการค้นคว้าอ้างอิง ตลอดจนทำหน้าที่เป็นศูนย์รวมบรรณานุกรมต่างๆ และจัดทำบรรณานุกรมแห่งชาติ ออกเผยแพร่ให้ทราบทั่วกันว่ามีหนังสืออะไรบ้างที่ผลิตขึ้นในประเทศ

ห้องสมุดแห่งชาติจึงเป็นแหล่งให้บริการทางความรู้ แก่คนทั้งประเทศ ช่วยเหลือการค้นคว้า วิจัย ตอบคำถาม และให้คำแนะนำปรึกษา เกี่ยวกับหนังสือ

ภาพที่ 2 สำนักหอสมุดแห่งชาติ
ที่มา : <https://www.nlt.go.th/th>

2. ห้องสมุดประชาชน (ดังภาพที่ 3)

เช่นเดียวกับห้องสมุดแห่งชาติ ห้องสมุดประชาชนดำเนินการโดยรัฐ อาจจะเป็นรัฐบาลกลาง รัฐบาลท้องถิ่น หรือเทศบาล แล้วแต่ระบบการปกครองของแต่ละประเทศ

ตามความหมายเดิม ห้องสมุดประชาชนเป็นห้องสมุดที่ประชาชนต้องการให้มีในชุมชน หรือเมืองที่เขาอาศัยอยู่ ประชาชนจะสนับสนุน โดยยินยอมให้รัฐบาลจ่ายเงินรายได้จากภาษีต่างๆ ในการจัดตั้ง และดำเนินการ

ห้องสมุดประเภทนี้เป็นบริการของรัฐ จึงมิได้เรียกค่าตอบแทน เช่น ค่าบำรุงห้องสมุด หรือค่าเช่าหนังสือ ทั้งนี้เพราะถือว่า ประชาชนได้บำรุงแล้ว โดยการเสียภาษีรายได้ให้แก่ประเทศ

หน้าที่ของห้องสมุดประชาชนก็คือ ให้บริการหนังสือเพื่อการศึกษาตลอดชีวิต บริการข่าวสารความเคลื่อนไหวทางวิชาการ และเหตุการณ์ต่างๆ ที่ประชาชนควรทราบ ส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน และการรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ ให้ข่าวสารข้อมูลที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงาน และการพัฒนาด้านต่างๆ ของแต่ละคนและสังคม

ภาพที่ 3 ห้องสมุดประชาชนอำเภอจอมพระ
ที่มา : อำเภอจอมพระ จังหวัดสุรินทร์

3. ห้องสมุดของมหาวิทยาลัยและวิทยาลัย (ดังภาพที่ 4)

เป็นห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในสถานศึกษาระดับอุดมศึกษา ทำหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยการจัดรวบรวมหนังสือ และสื่อความรู้อื่นๆ ในหมวดวิชาต่างๆ ตามหลักสูตร ช่วยเหลือในการค้นคว้าวิจัยของอาจารย์ และนักศึกษา ส่งเสริมพัฒนาการทางวิชาการของอาจารย์ และนักศึกษา โดยจัดให้มีแหล่งความรู้ และช่วยจัดทำบรรณานุกรม และดัชนี สำหรับค้นหาเรื่องราวที่ต้องการ แนะนำนักศึกษาในการใช้หนังสืออ้างอิง บัตรรายการ และคู่มือสำหรับการค้นเรื่อง

ภาพที่ 4 สำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
ที่มา : มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

4. ห้องสมุดโรงเรียน (ดังภาพที่ 5)

เป็นห้องสมุดที่ตั้งอยู่ในโรงเรียนมัธยม และโรงเรียนประถมศึกษา มีหน้าที่ส่งเสริมการเรียนรู้ตามหลักสูตร โดยการรวบรวมหนังสือ และสื่อความรู้ต่างๆ ตามรายวิชา แนะนำส่งเสริมการใช้ห้องสมุดแก่นักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมนิสัยรักการอ่าน แนะนำให้รู้จักหนังสือที่ควรอ่าน ให้รู้จักวิธีศึกษาค้นคว้า หาความรู้ด้วยตนเอง ให้รู้จักรักและถนอมหนังสือ และเคารพสิทธิของผู้อื่นในการใช้ห้องสมุด และยืมหนังสือ ซึ่งเป็นสมบัติของทุกคนร่วมกัน ร่วมมือกับครูอาจารย์ ในการจัดชั่วโมงใช้ห้องสมุด จัดหนังสือ และสื่อการสอนอื่นๆ ตามรายวิชาให้แก่ครูอาจารย์

ภาพที่ 5 ห้องสมุดโรงเรียน
ที่มา : โรงเรียนจอมพระประชาสรรค์

5. ห้องสมุดเฉพาะ (ดังภาพที่ 6)

คือ ห้องสมุด ซึ่งรวบรวมหนังสือในสาขาวิชาบางสาขาโดยเฉพาะ มักเป็นส่วนหนึ่งของหน่วยราชการ องค์กร บริษัท เอกชน หรือธนาคาร ทำหน้าที่จัดหาหนังสือ และให้บริการความรู้ ข้อมูล และข่าวสารเฉพาะเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานของหน่วยงานนั้นๆ ห้องสมุดเฉพาะจะเน้นการรวบรวมรายงาน การค้นคว้าวิจัย วารสารทางวิชาการ และเอกสารเฉพาะเรื่อง ที่ผลิตเพื่อการใช้ในกลุ่มนักวิชาการ บริการของห้องสมุดเฉพาะจะเน้นการช่วยค้นเรื่องราว ตอบคำถาม แปลบทความทางวิชาการ จัดทำสำเนาเอกสาร ค้นหาเอกสาร จัดทำบรรณานุกรม และดัชนีค้นเรื่องให้ตามต้องการ จัดพิมพ์ข่าวสาร เกี่ยวกับสิ่งพิมพ์เฉพาะเรื่องส่งให้ถึงผู้ใช้ จัดส่งเอกสาร และเรื่องย่อของเอกสารเฉพาะเรื่อง ให้ถึงผู้ใช้ตามความสนใจเป็นรายบุคคล

ภาพที่ 6 Liverpool City library
ที่มา : <http://liverpool.gov.uk/libraries>

ใบงาน

เอกสารประกอบการเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง หนึ่งห้องสมุด หนึ่งแหล่งเรียนรู้
เล่มที่ 1 ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ รายวิชาห้องสมุดเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน รหัสวิชา ง21201

จุดประสงค์

1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของห้องสมุดได้
2. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของห้องสมุดได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เป็นจริง และทำเครื่องหมาย ✗ ลงในช่องที่เป็นเท็จ และแก้ไขข้อความที่ผิดให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

ข้อความ

เครื่องหมาย

แก้ไขข้อความ

1. ห้องสมุดตรงกับคำใน
ภาษาอังกฤษว่า Libralian

1.....
.....

2. สถานที่ของห้องสมุด อยู่ภายใน
อาคาร แต่หอสมุดเป็นอาคารเฉพาะ
เป็นเอกเทศ

2.....
.....
.....

3. วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน
เรียงลำดับความสำคัญได้แก่ เพื่อการ
ค้นคว้าวิจัย เพื่อการศึกษา เพื่อให้
ความรู้และข่าวสาร เพื่อการพักผ่อน
หย่อนใจ เพื่อความจรรโลงใจ

3.....
.....
.....

4. วัตถุประสงค์ของห้องสมุด
ระดับอุดมศึกษาที่จำเป็นมากที่สุด
คือเพื่อความจรรโลงใจ

4.....
.....
.....

5. การอ่านหนังสือ เป็นประจำ
จะก่อให้เกิดทักษะด้านการอ่าน
การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

5.....
.....
.....

ข้อความ

เครื่องหมาย

แก้ไขข้อความ

6. ห้องสมุด หมายถึง สถานที่รวบรวม
ความรู้ ข่าวสารไว้ในรูปแบบต่าง ๆ

6.....
.....
.....

7. สาเหตุที่เรียกห้องสมุดไม่เรียกห้อง
หนังสือ เพราะในสมัยก่อนสมุด
หมายถึง หนังสือ แต่ปัจจุบันหมายถึง
กระดาษที่ใช้สำหรับเขียนบันทึก
แต่ยังคงเรียกว่าห้องสมุด

7.....
.....
.....

8. วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน
ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนมากที่สุด คือ
เพื่อการค้นคว้าวิจัย

8.....
.....
.....

9. ห้องสมุดเป็นแหล่งฝึกทักษะการอ่าน
ฝึกทักษะการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง
ฝึกทักษะชีวิต การอยู่ร่วมกับผู้อื่น

9.....
.....
.....
.

10. ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า
ช่วยให้มีนิสัยรักการอ่านรู้จักใช้เวลาว่าง
ให้เป็นประโยชน์

10.....
.....
.....

ข้อละ 1 คะแนน ตอบถูก _____ ข้อ ได้ _____ คะแนน

แบบทดสอบหลังเรียน

เอกสารประกอบการเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง ห้างสรรพสินค้า แหล่งเรียนรู้
เล่มที่ 1 ห้างสรรพสินค้าและแหล่งเรียนรู้ รายวิชาห้องสมุดเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน รหัสวิชา ง21201
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน เวลา 10 นาที

คำชี้แจง จงเลือกคำตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

- คำว่า “ห้างสรรพสินค้า” ในภาษาอังกฤษ ตรงกับคำในข้อใด
 - Education
 - research
 - Library
 - Librarian
- วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียนที่จำเป็นสำหรับนักเรียนมากที่สุดตรงกับข้อใด
 - เพื่อการศึกษา
 - เพื่อให้ความรู้และข่าวสาร
 - เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ
 - เพื่อความจรรโลงใจ เพื่อการค้นคว้าวิจัย
- ข้อใดไม่ใช่บทบาทหน้าที่ของหอสมุดแห่งชาติ
 - ไม่บริการแก่เด็กและนักเรียน
 - ให้บริการยืมวัสดุทุกประเภท
 - บริการวันเสาร์ อาทิตย์
 - ไม่บริการแก่ภิกษุสามเณร
- ห้องสมุดมีความหมายตรงกับข้อใด
 - สถานที่เก็บรวบรวมหนังสือเพื่อการศึกษา
 - สถานที่เก็บรวบรวมวัสดุต่างๆเพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - เป็นแหล่งรวบรวมวัสดุสิ่งพิมพ์เพื่อการศึกษาขั้นพื้นฐาน และมีการจัดหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ
 - เป็นแหล่งรวบรวมทรัพยากรสารสนเทศทุกประเภท โดยมีบรรณารักษ์เป็นผู้ดำเนินงาน และจัดบริการต่างๆ อย่างเป็นระบบ
- การสร้างจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวมให้แก่ผู้ใช้บริการห้องสมุดมีความสำคัญตรงกับข้อใด
 - ช่วยให้รู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์
 - ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดมีความรู้ทันสมัยอยู่เสมอ
 - ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดมีนิสัยรักการค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง
 - ช่วยให้ผู้ใช้ห้องสมุดรับรู้ในสมบัติสาธารณะ รู้จักใช้และระวังรักษาอย่างถูกต้อง

6. ห้องสมุดมีความสำคัญตรงกับข้อใด
 - ก. เป็นสถานที่ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
 - ข. เป็นศูนย์รวมความรู้ต่างๆ มากมาย
 - ค. เป็นสถานที่ที่เก็บรวบรวมหนังสือต่างๆ
 - ง. ถูกทุกข้อ
7. ห้องสมุดที่จัดหนังสือและวัสดุต่างๆ ทุกสาขาตามหลักสูตรตามระดับและประเภท ตรงกับข้อใด
 - ก. ห้องสมุดเฉพาะ
 - ข. ห้องสมุดชุมชน
 - ค. ห้องสมุดโรงเรียน
 - ง. ห้องสมุดแห่งชาติ
8. ห้องสมุดที่จัดตั้งขึ้นเพื่อบริการโดยไม่จำกัดเพศ วัย ระดับความรู้ และเชื้อชาติ ศาสนา ตรงกับข้อใด
 - ก. ห้องสมุดประชาชน
 - ข. ห้องสมุดโรงเรียน
 - ค. ห้องสมุดเฉพาะ
 - ง. ห้องสมุดมหาวิทยาลัย
9. ห้องสมุดแห่งชาติมีความหมายตรงกับข้อใด
 - ก. ห้องสมุดที่จัดหนังสือและวัสดุต่างๆ ทุกสาขาวิชาตามหลักสูตร
 - ข. ห้องสมุดที่ไม่ต้องเสียค่าบำรุง ไม่จำกัดเพศ วัย ระดับความรู้และเชื้อชาติ ศาสนา
 - ค. ห้องสมุดที่เก็บรวบรวมหนังสือ วารสาร เอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ
 - ง. ห้องสมุดที่เก็บรวบรวมสิ่งพิมพ์ที่พิมพ์ขึ้นภายในประเทศ
10. ประโยชน์ของห้องสมุดที่ส่งเสริมนิสัยรักการอ่านให้แก่ผู้ใช้ ตรงกับข้อใด
 - ก. ก่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างไม่มีวันสิ้นสุด
 - ข. กระตุ้นให้รักการอ่านและการศึกษาค้นคว้า
 - ค. เป็นสื่อกลางในกระบวนการเรียนการสอน
 - ง. ก่อให้เกิดการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

กระดาษคำตอบแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

เอกสารประกอบการเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง หนึ่งห้องสมุด หนึ่งแหล่งเรียนรู้
เล่มที่ 1 ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ รายวิชาห้องสมุดเพื่อการศึกษา ค้นคว้า รหัสวิชา ง21201
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน เวลา 10 นาที

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุดเพียงคำตอบเดียว โดยทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

ข้อที่	ก	ข	ค	ง	ข้อที่	ก	ข	ค	ง
1					6				
2					7				
3					8				
4					9				
5					10				

ทดสอบก่อนเรียน ได้คะแนน.....คะแนน

ข้อที่	ก	ข	ค	ง	ข้อที่	ก	ข	ค	ง
1					6				
2					7				
3					8				
4					9				
5					10				

ทดสอบหลังเรียน ได้คะแนน.....คะแนน

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน-หลังเรียน

เอกสารประกอบการเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง หนึ่งห้องสมุด หนึ่งแหล่งเรียนรู้
เล่มที่ 1 ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ รายวิชาห้องสมุดเพื่อการศึกษาค้นคว้า รหัสวิชา ง21201
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ข้อ คะแนนเต็ม 10 คะแนน เวลา 10 นาที

ก่อนเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1				×
2			×	
3	×			
4				×
5		×		
6			×	
7	×			
8		×		
9				×
10				×

หลังเรียน

ข้อ	ก	ข	ค	ง
1			×	
2	×			
3		×		
4				×
5				×
6				×
7			×	
8	×			
9				×
10		×		

เฉลยใบงาน

เอกสารประกอบการเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง หนึ่งห้องสมุด หนึ่งแหล่งเรียนรู้
เล่มที่ 1 ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ รายวิชาห้องสมุดเพื่อการศึกษาชั้นคว่ำ รหัสวิชา ง21201

- จุดประสงค์** 1. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายของห้องสมุดได้
2. นักเรียนสามารถบอกความสำคัญของห้องสมุดได้

คำชี้แจง ให้นักเรียนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่เป็นจริง และทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่เป็นเท็จ
และแก้ไขข้อความที่ผิดให้ถูกต้อง (10 คะแนน)

ข้อความ

เครื่องหมาย

แก้ไขข้อความ

1. ห้องสมุดตรงกับคำใน
ภาษาอังกฤษว่า Libralian

เฉลย ห้องสมุดตรงกับคำใน
ภาษาอังกฤษว่า Library

2. สถานที่ของห้องสมุด อยู่ภายใน
อาคาร แต่หอสมุดเป็นอาคารเฉพาะ
เป็นเอกเทศ

.....
.....
.....

3. วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน
เรียงลำดับความสำคัญได้แก่ เพื่อการ
ค้นคว้าวิจัย เพื่อการศึกษา เพื่อให้
ความรู้และข่าวสาร เพื่อการพักผ่อน
หย่อนใจ เพื่อจรรโลงใจ

เฉลย วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน
เรียงลำดับความสำคัญได้แก่
เพื่อการศึกษา เพื่อให้ความรู้ และข่าวสาร
เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ เพื่อจรรโลงใจ
เพื่อการค้นคว้าวิจัย

4. วัตถุประสงค์ของห้องสมุด
ระดับอุดมศึกษาที่จำเป็นมากที่สุด คือ
เพื่อความจรรโลงใจ

เฉลย วัตถุประสงค์ของห้องสมุด
ระดับอุดมศึกษาที่จำเป็นมากที่สุด คือ
เพื่อค้นคว้าวิจัย

5. ทักษะที่ได้จากการอ่านหนังสือ เป็น
ประจำจะก่อให้เกิดทักษะด้านการอ่าน
การแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

.....
.....
.....

ข้อความ

เครื่องหมาย

แก้ไขข้อความ

6. ห้องสมุด หมายถึง สถานที่รวบรวม
ความรู้ ข่าวสารไว้ในรูปแบบต่าง ๆ

.....

.....

.....

7. สาเหตุที่เรียกห้องสมุด ไม่เรียก
ห้องหนังสือ เพราะในสมัยก่อนสมุด
หมายถึง หนังสือ แต่ปัจจุบันหมายถึง
กระดาษที่ใช้สำหรับเขียนบันทึก
แต่ยังคงเรียกว่าห้องสมุด

.....

.....

.....

8. วัตถุประสงค์ของห้องสมุดโรงเรียน
ที่จำเป็นสำหรับนักเรียนมากที่สุด คือ
เพื่อการค้นคว้าวิจัย

เฉลย วัตถุประสงค์ของห้องสมุด
โรงเรียนที่จำเป็นสำหรับนักเรียน
มากที่สุด คือ เพื่อการศึกษา

9. ห้องสมุดเป็นแหล่งฝึกทักษะการ
อ่าน ฝึกทักษะการแสวงหาความรู้
ด้วยตนเอง ฝึกทักษะชีวิต การอยู่
ร่วมกับผู้อื่น

.....

.....

.....

10. ห้องสมุดเป็นแหล่งศึกษาค้นคว้า
ช่วยให้มีนิสัยรักการอ่าน รู้จักใช้เวลา
ว่างให้เป็นประโยชน์

.....

.....

.....

ข้อละ 1 คะแนน ตอบถูก _____ ข้อ ได้ _____ คะแนน

แบบบันทึกคะแนน

เอกสารประกอบการเรียน หน่วยการเรียนรู้ที่ 1 เรื่อง หนึ่งห้องสมุด หนึ่งแหล่งเรียนรู้
เล่มที่ 1 ห้องสมุดและแหล่งเรียนรู้ รายวิชาห้องสมุดเพื่อการศึกษาชั้นคว่ำ รหัสวิชา ง21201

ชื่อ.....ชั้น.....เลขที่.....

แบบทดสอบ	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
ก่อนเรียน	10		
หลังเรียน	10		

ใบงาน	คะแนนเต็ม	คะแนนที่ได้	หมายเหตุ
ใบงาน	10		
รวม	10		

ยอดเยี่ยมไปเลย เด็กๆ
เป็นจุดเริ่มต้นที่ดีเลย
สำหรับการเรียนรู้ในวันนี้ค่ะ

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2556). แนวทางการดำเนินงานส่งเสริมนิสัยรักการอ่านและพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2557-2561. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- โครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชน โดยพระราชประสงค์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. (2531). สารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนฯ เล่มที่ 12. พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- ฉันทนา ชาญพานิช. (2541). ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางเขน.
- ชญาภรณ์ กุลนิตติ. (2553). สารสนเทศและการศึกษาค้นคว้า. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ดิชิตชัย เมตตาริกานนท์. (2558). เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการจัดการสารสนเทศ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เบญจรัตน์ สีทองสุก. (2559). การวิเคราะห์และสังเคราะห์เนื้อหาสารสนเทศ 1. พิมพ์ครั้งที่ 4. นครปฐม: คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- พรพรรณ จันทร์แดง. (2557). ห้องสมุดยุคใหม่. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดดูเคชั่น.
- พวา พันธุ์เมฆา. (2540). ห้องสมุดโรงเรียน ทฤษฎีและปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.
- วาณี ฐาปนวงศ์ตานติ. (2541). ห้องสมุดและการศึกษาค้นคว้า. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- สุกัญญา กุลนิตติ. (2549). ห้องสมุดและสารนิเทศเพื่อการศึกษา ค้นคว้า. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.